

**TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI**

Sayı : OB.1543

22 Eylül 2026

Konu : "Teknik Genelge" Yayınlanması Talebi Hk.

**T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına
ANKARA**

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler ile bunu takip eden kuvvetli artçı depremler ülke tarihimizin en büyük fiziksel yıkımlarına ve can kayıplarına yol açmıştır. Söz konusu depremlerin ardından adli yargı mercilerinde; Odamız üyesi inşaat mühendisleri aleyhine tazminat davaları açılmış bulunmaktadır. Yargılama süreçlerinde adaletin tesisi teknik mevzuatın kural koyucusu ve uygulayıcısı olan idarenin ortaya koyacağı nesnel, bilimsel normlara doğrudan bağlı bulunmaktadır.

Teknik ve uzmanlık gerektiren düzenlemeler içeren mevzuat ile bu mevzuata dayalı olarak yürütülen süreçlerin; nitelikleri, teknik kapsamı ve uygulama biçimleri itibarıyla genel idari süreçlerden belirgin biçimde ayrılıyor olması ve kendine özgü, çok boyutlu uzmanlık gerektiren bir yapıya sahip olması nedeniyle yargılama süreçlerinde tereddütler yaşanmakta, bilgi ve uzmanlık eksikliği hatalı bilirkişi raporlarının tanzim edilmesine, hatalı sonuçlara varılmasına sebebiyet verebilmektedir.

Ülkemiz genelinde, yer hareketinin yerel zemin koşullarıyla etkileşimini ve yapı tasarımına esas teşkil eden parametreleri tayin eden temel İdare Başkanlığınızdır. Bu doğrultuda yürürlükte bulunan Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, Deprem Etkisi Altında Binaların Tasarımı için Esaslar Türkiye Deprem Tehlike Haritası, Başkanlığınızca hazırlanmıştır.

Yargı mercilerince yürütülen kusur ve sorumluluk incelemelerinde esas alınan ve Başkanlığınızca hazırlanarak yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerinin açıklığa kavuşturulması; söz konusu düzenlemelerin dayandığı teknik esaslar ile tasarım yaklaşımının ortaya konulması, mevzuatın yorumlanmasında yaşanan idari ve teknik tereddütlerin giderilmesi ve adaletin tesisine katkı sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda, aşağıda yer verilen hususlara ilişkin gerekli teknik ve idari açıklamaların Başkanlığınızca ortaya konulacağı bir "Teknik Genelge" yayımlanmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

- 1- Mevcut bir binanın inşa edildiği tarihteki deprem yönetmeliğine uygunluğunun ve deprem performansının değerlendirilmesi; detaylı inceleme, modelleme, hesap ve analiz yapılmasını gerektirmektedir. Bir binanın deprem sonrası hasarının tespit edilmesi ile inşa edildiği tarihteki deprem yönetmeliğine uygunluğunun ve deprem performansının değerlendirilmesi, birbirinden tamamen farklı teknik usul ve esaslar içeren işlemlerdir. Sadece hasar tespit sonuçlarına bakılarak inşaat mühendislerinin cezai veya idari açıdan kusurlu kabul edilemez. Bu teknik ve hukuki farka genelgede açıklık getirilmelidir.
- 2- On binlerce yapıda, kaçak kat eklenmesi, ek yapılması gibi binaya sonradan yapılan müdahaleler ile bakımsızlıktan kaynaklı sorunlar mevcuttur. Ayrıca hem deprem yönetmelikleri hem de deprem tehlike haritaları geçmişten günümüze birçok kez yenilenmiştir. Bu kadar köklü hesap değişikliklerine ve taşıyıcı sisteme sonradan yapılan müdahalelere rağmen binaların periyodik denetim ve bakımları konusunda gerekli hassasiyet gösterilip gösterilmediği değerlendirilmelidir. Burada bir ihmal veya denetim eksikliği, sorumluluk belirlemede çok önemli olduğundan bu hususların tespiti için gerekli olan hususların teknik ve idari olarak açıklanması gerekmektedir.
- 3- Ruhsat ve eklerine aykırılık içeren, ruhsatı geçersiz hâle gelmiş veya uzun yıllar denetimsiz bırakılmış yapılarda oluşabilecek hasar ve yıkımlarda sorumluluğun kimlere ait olduğunun net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Yapıya sonradan müdahale eden şahısların yanı sıra, bu durumlara karşı gerekli tedbirleri almakla ve denetlemekle yükümlü olan mercilerin sorumluluk sınırları ortaya konulmalıdır.

**TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI**

- 4- Yürürlükteki Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY-2018 ve önceki yönetmelikler), binaların tasarımında tek bir deprem yer hareketi düzeyini (özellikle DD-2'yi) mi esas almaktadır, yoksa birden fazla büyük deprem ile güçlü artçı sarsıntıların birikimli etkisini de dikkate almayı zorunlu kılıp kılmadığı hususunun net bir şekilde açıklanması gerekmektedir.
- 5- Mevcut deprem yönetmeliklerinde ardışık depremler ve artçı sarsıntıların yol açtığı birikimli hasara ilişkin açık bir düzenleme bulunmadığı göz önünde bulundurularak; bu teknik eksikliğin, yargılama süreçlerinde inşaat mühendislerinin sorumluluklarının belirlenmesinde nasıl yorumlanması gerektiğine ilişkin Başkanlığınız görüşü genelgede net bir şekilde açıklanmalıdır.
- 6- TBDY-2018 uyarınca konut binaları için DD-2 düzeyindeki depremde bile binaların göçmeden Kontrollü Hasar performans düzeyini sağlayarak yapısal hasar alması beklenen bir durumdur. Ancak 6 Şubat 2023 depremlerinde olduğu gibi, birçok bölgede DD-2 düzeyinin üstünde, hatta DD-1 düzeyinin üstünde de etki yaratan depremler olduğundan, bu bölgelerde ağır yapısal hasar oluşması doğal bir süreçtir. Gerçekleşen ilk depremde performans düzeyini sağlayan bir binanın, daha sonraki deprem ve artçı sarsıntılar nedeniyle ağır hasar alması halinde proje müellifi ve denetçi mühendislerin sorumluluğunun yönetmelik hükümleri ve tasarım kriterleri açısından devam edip etmediği hususuna açıklık getirilmelidir.
- 7- İlk hasar tespitinde "hasarsız" veya "az hasarlı" olarak derecelendirilen binaların, daha sonra Rezerv Yapı Alanı uygulamaları kapsamında karot alınarak "ağır hasarlı" veya "riskli yapı" kategorisine alınmasının, Afetler Sonrası Bina Hasar Tespiti Yönetmeliği ve 6306 Sayılı Kanun çerçevesinde hangi hukuki ve teknik dayanaklara oturtulduğu hususu açıkça belirtilmelidir.
- 8- 20 Şubat 2023 artçısından sonra saha ekiplerince yapılan hasar tespit çalışmalarında; yapıda oluşan hasarın ne kadarının 6 Şubat ana şoklarından, ne kadarının ise devam eden artçılardan kaynaklandığının ayrı ayrı tespit edilmesi ve kayıt altına alınması yönünde Başkanlığınızca yayımlanmış bir genelge, teknik talimat veya idari zorunluluk bulunup bulunmadığı hususuna açıklık getirmelidir.
- 9- 6 Şubat 2023 ana şokları ile 20 Şubat artçısının birçok bölgede yönetmeliklerin öngördüğü DD2 düzeyini, bazı bölgelerde ise DD-1 düzeyini dahi aştığı veya zorladığı yönündeki teknik değerlendirmeler dikkate alındığında; meydana gelen hasarlar ile deprem ivmelerinin tasarım seviyelerinin üzerinde gerçekleşmiş olması arasındaki doğrudan ilişkinin ve bu durumun mühendislik sorumluluğunun tespiti üzerindeki belirleyici etkisinin vurgulanması gerekmektedir.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan hususlar çerçevesinde; Odamız üyeleri hakkında yürütülen tazminat davaları ile kusur ve sorumluluk incelemelerinde, Başkanlığınız mevzuatında belirlenen görev, yetki ve teknik sorumlulukların kapsam ve sınırlarının açık, öngörülebilir ve tereddüde yer vermeyecek şekilde ortaya konulması; farklı yorum ve uygulamalardan kaynaklanan belirsizliklerin giderilmesi; adil yargılanma hakkı, masumiyet karinesi ve hukuki güvenlik ilkelerinin korunması ile adaletin tesisine katkı sağlanması amacıyla, ilgili mevzuat hükümlerinin yorumlanması ve uygulanmasında idari ve teknik değerlendirmelere ışık tutacak kapsayıcı bir Teknik Genelgenin Başkanlığınızca hazırlanarak yayımlanması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederiz.

Saygılarımızla,

Bülent TATLI
Genel Sekreter